

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
ННЦ «Інститут біології та медицини»**

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ ТА ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ
студентів ННЦ «Інститут біології та медицини»**

*Розглянуто НМК ННЦ
«Інститут біології та медицини».
Протокол від 05.11.2019 р. за № 1*

*Затверджено вченою радою
ННЦ «Інститут біології та медицини».
Протокол від 24.12.2019 р. за № 6*

Зі змінами
*Розглянуто НМК ННЦ
«Інститут біології та медицини».
Протокол від 18.06.2020 р. за № 6*

*Затверджено вченою радою
ННЦ «Інститут біології та медицини».
Протокол від 25.06.2020 р. за № 11*

Дане Положення розроблено відповідно до Закону України «Про вищу освіту», з урахуванням вимог нормативно-правових актів у сфері вищої освіти, Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка, Положення про проведення практики студентів Київського національного університету імені Тараса Шевченка та інших документів, що регламентують освітню діяльність Університету.

1. Загальні положення

Практична підготовка – обов'язковий компонент освітньо-професійних та освітньо-наукових програм, спрямований на набуття студентом професійних та загальних компетентностей, який передбачає:

1) оволодіння здобувачами освіти сучасними методами, формами організації та знаряддями праці в галузі їхньої майбутньої професії;

2) формування у здобувачів освіти професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень під час конкретної роботи в реальних ринкових і виробничих умовах;

3) виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності;

4) розвиток навичок науково-дослідної роботи і вирішення прикладних завдань;

5) формування навичок роботи в команді;

6) підвищення здатності до працевлаштування;

7) отримання здобувачем освіти досвіду роботи, необхідного для присвоєння професійної кваліфікації.

1.1. Практики, залежно від спрямованості та умов проведення, специфічних для конкретного фаху навчальних цілей, поділяють на такі види:

– навчальна (тренінг, екскурсійно-оглядова, ознайомча, технологічна, навчально-виробнича експлуатаційна, навчально-виробнича конструкторська та інші), під час якої здобувач освіти під постійним керівництвом викладача, у складі групи або індивідуально, вирішує навчальні завдання;

– виробнича (педагогічна, переддипломна, асистентська, науково-дослідна, технологічна, експлуатаційна, конструкторська та інші), під час якої студент повністю або частково виконує функціональні обов'язки працівника відповідного фаху і рівня та вирішує реальні завдання. Структура виробничої практики залежить від змісту практичного навчання і повинна забезпечити виконання основних професійних функцій тих посад, на які може претендувати студент після здобуття відповідного освітнього ступеня.

1.2. Практичну підготовку здобувачів освіти проводять з урахуванням компетентнісного підходу на базах практик Інституту, в органах державної влади, в наукових установах, на підприємствах, в державних та приватних організаціях, в медичних закладах та установах, в закладах освіти і культури, як в Україні, так і за кордоном.

Організація практичної підготовки регламентується Положенням про проведення практики студентів Київського національного університету імені Тараса Шевченка, іншими нормативними документами Університету та цим Положенням.

1.3. Навчальні і виробничі практики проводять, як правило, з відривом від теоретичного навчання і в графіку навчального процесу відображаються окремо. У разі присвоєння професійної кваліфікації загальна тривалість виробничих практик із відривом від навчання не може бути меншою ніж 6 тижнів (у разі організації практики без відриву від навчання їхня тривалість пропорційно зростає).

1.4. Накази на проходження практик на кожний семестр укладаються дирекцією (групою супроводу навчального процесу) Інституту впродовж навчального року, відповідно до графіку навчального процесу, за кожною спеціальністю / Освітньою програмою. Розклад має забезпечити виконання навчального плану в повному обсязі щодо навчальних занять. Навчальні та виробничі практики можуть проводитися, як до, так і після екзаменаційних сесій.

1.5. Перелік видів практик конкретної Освітньої програми, їхній зміст, форми, тривалість, терміни проведення визначаються описом Освітньої програми і навчальними планами.

2. Види практик

2.1. **Навчальна практика** проводиться, зазвичай, на 1-4 курсах за певною Освітньою програмою і має на меті узагальнити, систематизувати набуті студентами теоретичні знання, виробити вміння та навички їхнього застосування на практиці. Мета навчальної практики реалізується шляхом ознайомлення зі змістом і формами роботи на базі практики та виконання конкретних завдань, передбачених програмою практики. Навчальна практика є частиною освітньо-професійної програми підготовки бакалавра.

2.3. **Виробнича практика** проводиться у відповідності до введеного в дію наказом Ректора Опису відповідної освітньої програми (кількість кредитів ЄКТС, форма підсумкового контролю, забезпечення досягнення певних програмних результатів та набуття здобувачами освіти певних компетенцій) та затвердженого навчального плану за певною Освітньою програмою. Особливості певної виробничої практики за певною Освітньою програмою визначаються в Робочій програмі освітнього компоненту / практики.

Даний вид практики покликаний сформувати професійні вміння, навички приймати самостійні рішення на певних ділянках роботи (або з конкретних питань) в реальних виробничих умовах шляхом виконання окремих функцій і завдань, властивих майбутній професії.

- **Педагогічну практику** проходять здобувачі освіти, які навчаються за Освітніми програмами освітнього рівня «Бакалавр», що передбачають можливість присвоєння випускникові кваліфікації вчителя, викладача закладу вищої освіти I-II рівня акредитації. Умовою успішного проходження педагогічної практики є опанування студентами змісту фундаментальних дисциплін, методики їхнього викладання, основ педагогіки для викладання відповідних дисциплін у середніх загальноосвітніх та спеціальних загальноосвітніх навчальних закладах, гімназіях, ліцеях.

- **Виробнича переддипломна практика** є підсумковою ланкою практичної підготовки студентів. Під час цієї практики поглиблюються та закріплюються теоретичні знання із фахових дисциплін, завершується формування бази фактичного матеріалу для виконання кваліфікаційної роботи та / або складання державних іспитів.

- **Асистентську педагогічну практику** проходять здобувачі освіти, які навчаються за програмами освітнього рівня «Доктор філософії». Вона дозволяє здобувачам освіти набути практичних навичок та досвіду викладацької роботи, необхідних для викладання дисциплін за профілем набутої спеціальності у закладах вищої освіти.

Асистентській педагогічній практиці передуює опанування навчальних дисциплін педагогічного спрямування.

3. Мета і зміст практики

3.1. Метою практики є оволодіння студентами сучасними методами, навичками, вміннями та способами організації та здійснення діяльності в рамках майбутньої професійної кваліфікації, формування у них на базі одержаних під час навчання за певними спеціальностями / Освітніми програмами знань професійних навичок та вмінь для прийняття самостійних рішень під час роботи в конкретних суспільно-економічних умовах, виховання потреби систематично поповнювати свої знання і творчо їх застосовувати в своїй практичній діяльності.

3.2. Практика передбачає безперервність та послідовність її проведення при одержанні потрібного обсягу практичних навичок і умінь відповідно до освітніх рівнів «Бакалавр», «Магістр», «Доктор філософії».

4. Методичне забезпечення практики

4.1. Основними навчально-методичними документами щодо проведення всіх видів практик для студентів відповідної спеціальності / Освітньої програми є: Положення про організацію та проведення практик в Інституті, що визначає види і послідовність практик; складові фахової підготовки, які забезпечуються всіма видами практик; регламентацію діяльності студентів і викладачів у цей період навчального процесу та програми з кожного виду практики.

4.2. Програми практики з окремих видів практик для студентів відповідної спеціальності / Освітньої програми розробляються згідно з Описом освітньої програми та навчальним планом і затверджуються у встановленому порядку.

5. Організація і керівництво практикою

5.1. Керівництво практикою в Інституті здійснюють керівники практики від Інституту та керівники практик від кафедр. Всі керівники практик затверджуються наказом ректора. Відповідальність за навчально-методичне забезпечення та проведення практики покладається на відповідну кафедру і завідувача кафедри.

5.2. Основними обов'язками керівників практики від Інституту є:

- контроль за своєчасною розробкою кафедрами проектів наказів ректора з організації практик студентів Інституту і поданням їх на погодження з відповідними структурами та на затвердження ректору;
- проведення із завідувачами кафедр (відповідальними за практику на кафедрах) підготовчої роботи з розробки та укладання угод щодо проходження практики студентами Інституту з базами практик (міністерствами, інститутами, відомствами, установами різних форм власності), ведення обліку договорів про бази практик та надання допомоги в укладенні цих договорів;
- проведення нарад керівників-організаторів практик від кафедр (відповідальних за конкретні види практик);
- контроль за організацією та проведенням організаційних заходів перед направленням студентів на практику;
- контроль за своєчасністю проведення практики та захисту результатів практик на кафедрах;
- звітування на Вченій раді Інституту;
- своєчасне подання проміжних та річних звітів про проходження практики студентами Інституту до Науково-методичного центру організації навчального процесу Університету.

5.3. Основними обов'язками керівників практик від кафедри є:

- розробка і вдосконалення під керівництвом завідувача кафедри програми практики, а також інших навчально-методичних та звітних документів із урахуванням специфіки конкретної спеціальності / Освітньої програми;
- організація проходження практики й проведення організаційних заходів перед направленням студентів на практику, зокрема:
 - інструктаж про порядок проходження практики та з техніки безпеки (інструктаж може бути проведений при прибутті на місце проходження практики),
 - надання студентам необхідних документів (направлень, програм, щоденників, календарних планів, індивідуальних завдань, методичних рекомендацій тощо), перелік яких встановлюється із

урахуванням специфіки підготовки за певною спеціальністю / Освітньою програмою.

- ознайомлення студентів із системою звітності з практики;
- проведення зі студентами попереднього обговорення змісту й результатів практики, потреб змін програм тощо;
- здійснення контролю за проходженням практики студентами на базі практики;
- подання завідувачу кафедри та керівнику практики від Інституту письмового звіту про проведення практики (у разі необхідності із зауваженнями й пропозиціями щодо поліпшення практики студентів).

5.4. Студенти Інституту при проходженні практики зобов'язані:

- до початку практики одержати від керівника практики інструктаж про порядок проходження практики та з техніки безпеки і консультації щодо оформлення усіх необхідних документів;
- своєчасно прибути на базу практики;
- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики;
- суворо дотримуватися правил охорони праці та техніки безпеки і виробничої санітарії;
- нести відповідальність за виконану роботу;
- своєчасно подати необхідні звітні документи та захистити результати практики.

6. Бази практики

6.1. Практика студентів Інституту проводиться на базах, які відповідають меті, завданням, змісту практики, а також вимогам Освітніх програм та навчальних планів.

6.2. Базами практики можуть бути навчальні, виробничі й наукові підрозділи Університету чи іншого закладу вищої освіти, науково-дослідні інститути та установи Національної академії наук України, Національної медичної академії України, Міністерства охорони здоров'я України, Української академії аграрних наук, підприємства, організації та установи будь-якої форми власності в Україні та за її межами, які мають належні умови для проведення практики.

6.3. Для студентів-іноземців бази практик передбачаються у відповідному контракті чи договорі щодо підготовки фахівців і можуть бути розташовані, як на території України, так і в іншій країні. При проходженні

практики в межах України студенти-іноземці дотримуються загальних правил та положень щодо проходження практики, встановлених в Інституті. У випадку, коли база практики розташована на території іншої країни студентам-іноземцям у встановленому порядку надаються програма практики та індивідуальне завдання. Після закінчення практики вони складають звіт в порядку, встановленому в Інституті.

6.4. Студенти можуть пропонувати відповідним кафедрам місце проходження практики. Кафедра дає згоду про проходження практики на таких базах лише за умови, що вони відповідають встановленим вимогам для проходження певних видів практик.

6.5. Залежно від виду практики, бази практик можуть використовуватися студентами як колективно, так і індивідуально.

6.6. Для групи споріднених спеціальностей можуть створюватися спеціальні навчально-практичні бази (стаціонарні чи експедиційні). У разі створення таких баз, територіально віддалених від Інституту, потрібно забезпечити навчально-виробничі умови проведення практики, а також побутові й культурні потреби студентів-практикантів та персоналу практики, їхнє медичне обслуговування. Координація організації практики на таких базах здійснюється відповідно до наказу ректора у встановленому порядку.

6.7. Студенти можуть проходити практику за межами України в порядку встановленому чинним законодавством.

7. Підсумки практики. Оцінка результатів практики

7.1. Після закінчення терміну практики студенти звітують про виконання програми та індивідуального завдання. Форма звітності студента про проходження практики – письмовий звіт.

7.2. Письмовий звіт разом з іншими документами, визначеними порядком звітності у відповідності до специфіки спеціальності / Освітньої програми, подається у встановлений термін науковому керівникові практики від кафедри.

7.3. Захист звіту по практиці проводиться перед комісією за участю керівника практики від кафедри.

7.4. Семестровий контроль у формі диференційованого заліку (захист практики). У разі незгоди з результатами захисту практики здобувач освіти в день оголошення оцінки може звернутися до комісії, яка проводила оцінювання, з незгодою щодо отриманої оцінки. Рішення щодо висловленої здобувачем незгоди приймає комісія.

Якщо здобувач освіти не згоден із рішенням комісії і вважає, що мало місце порушення процедури захисту, він може подати письмову заяву

директору Інституту, який своїм рішенням формує комісію для розгляду питання дотримання процедури.

У разі підтвердження викладених у заяві здобувача освіти обставин розпорядженням ректора (проректора з науково-педагогічної роботи) проводиться новий захист з іншим складом комісії.